

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 Oslo

Oslo, 13. november 2007

KLAGE TIL SIVILOMBUDSMANNEN PÅ MATTILSYNET

1. INNLEDNING

Undertegnede bistår Liv Rose Walderhaug.

Liv Rose Walderhaug ønsker å klage til Sivilombudsmannen da forvaltningen, gjennom Mattilsynet, har begått for en rekke overgrep mot henne og hennes katter.

2. SAKENS BAKGRUNN

Stiftelsen Dyrenes Velferd drev tidligere sin virksomhet i Liv Rose Walderhaugs private hjem. Stiftelsen tok til seg hjemløse, mishandlede, skadete eller på andre måter vanskeligstilte katter og gav disse et nytt hjem. Kattene kunne bære preg av sin vanskelige fortid ved at de kunne være tynne, mangle en rekke tenner eller ha andre skader. Kattene ble imidlertid jevnlig undersøkt av veterinær og ble gitt medikamentell behandling for eventuelle sykdommer. Poenget med dette er at kattene ankom stiftelsen i en svært dårlig forfatning, men ble gjennom stiftelsens arbeid gitt muligheten for et nytt liv. Etter inspeksjon fra dyrevernemnda høsten 2006 ble Stiftelsen pålagt å søke om godkjenning som dyrepensjonat.

Godkjenning som dyrepensjonat ble ikke oppnådd og Mattilsynet fattet deretter vedtak om at driften av Stiftelsen på adressen i Strømsveien måtte opphøre. Vedtaket om opphør var begrunnet ut fra at Stiftelsen ikke oppfylte kravene i dyrepensjonatforskriften.

Det understrekes at Mattilsynet kun hadde et vedtak mot Stiftelsen Dyrenes Velferd på bakgrunn av at lokalitetene ikke oppfylte kravene i dyrepensjonatforskriften. Mattilsynet hadde ikke noe vedtak om at Walderhaug ikke kunne ha egne dyr i sitt private hjem.

Bevis: Kopi av vedtak av 01.06.2007, vedlegg 1

Stiftelsen fikk heller ikke medhold når saken ble påklaget til Mattilsynet sentralt, og Stiftelsen brakte deretter vedtaket inn til Oslo Byfogdembete med begjæring om utsatt iverksettelse. Dette fordi stiftelsen ønsket å gå til en sivil sak da de mente at en veldedig organisasjon ville falle utenfor reglene i dyrepensjonatforskriften, og kun skulle bedømmes ut fra reglene i dyrevernloven. Stiftelsen fikk dessverre ikke medhold i kravet om utsatt iverksettelse. Avgjørelsen fra Oslo Byfogdembete ble fakset undertegnede fredag 7. september d.å.

Bevis: kopi av kjennelse fra Oslo Byfogdembete datert 06.09.07, **bilag 2**

Mattilsynet anførte under saken at det ikke var katteholdet som var problemet i saken. Problemet var at det ville være umulig for Stiftelsen å få godkjenning som dyrepensjonat på adressen i Strømsveien. Mattilsynet foreslo derfor at Walderhaug skulle overta kattene som sine private katter mot en symbolsk kompensasjon til Stiftelsen. Mattilsynet hadde kun et vedtak ovenfor Stiftelsen, og kunne derfor ikke aksjonere mot Walderhaug privat. At dette er hevdet av Mattilsynet fremkommer for øvrig av kjennelsen fra Oslo byfogdembete, se kjennelsens side 6, siste avsnitt.

Et salg av kattene fra stiftelsen til Walderhaug privat ville medføre at de strenge reglene mht tekniske innretninger mv som fremkommer av dyrepensjonatforskriften ikke ville gies anvendelse, og dyreholdet måtte da vurderes ut fra reglene i dyrevernloven alene. Vedtaket om opphør av katteholdet på adressen var rettet mot stiftelsen som sådan og gitt etter reglene i dyrepensjonatforskriften. Mattilsynet hevdet derfor med rette at vedtaket ville falle bort dersom Walderhaug overtok kattene privat.

Stiftelsen hadde 9. september et ekstraordinært styremøte hvor det ble vedtatt at stiftelsen trakk sin søknad om godkjenning som dyrepensjonat på adressen i Strømsveien. Dette innebar at stiftelsen trakk sin virksomhet ut fra adressen.

Bevis: Kopi av vedtak fra styret i Stiftelsen Dyrenes Velferd, **bilag 3**

Mattilsynet fikk videre overlevert en salgsavtale av kattene, utformet ordrett etter Mattilsynets eget forslag.

Bevis: Kopi av salgsavtale av kattene, **bilag 4**

Mandag 10. september ankom Mattilsynet Walderhaugs adresse og tok med seg 3 katter som Mattilsynet mente var syke, og som Mattilsynet da mente ble borttatt med hjemmel i dyrevernloven.

Mattilsynet returnerte tirsdag 11. september, denne gang med påstått hjemmel i vedtaket av 1. juni d.å. og kjennelsen fra Oslo Byfogdembete, jfr. **bilag 1 og 2**

Mattilsynet hadde imidlertid ingen hjemmel i lov til å aksjonere mot adressen. Kattene var solgt til Walderhaug etter Mattilsynets egne anvisninger, og en aksjon mot Walderhaug må begrunnes ut fra dyrevernloven. Det ble aldri gjort. Aksjonen mot privatboligen til Walderhaug 11. september er begrunnet alene ut fra vedtaket mot stiftelsen. Mattilsynet ble i denne forbindelse bistått av 4 polititjenestemenn, og det antas at også politiet ble ført bak lyset av Mattilsynet. Det er av politiet opplyst at det fremkommer av operasjonsloggen at Mattilsynet opplyste å ha rettens kjennelse om at kattehold skal opphøre i Strømsveien 269.

Bevis: Kopi av brev fra politiet av 15. oktober 2007, **bilag 5**

Problemet er selvsagt at det slett ikke foreligger verken noe vedtak eller noen rettskjennelse om at Walderhaug hadde noe forbud mot å ha katter i sitt eget hjem. Det eneste forbudet var at Stiftelsen Dyrenes Velferd ikke hadde lov å drive dyrepensjonat på adressen. Walderhaug stod fritt til å ha private katter i sin husholdning.

Mattilsynet har således tatt seg inn i Walderhaugs private bolig og tatt alle hennes katter, totalt 27 stykker uten å ha noen form for hjemmel til dette, verken i lov, kjennelse eller vedtak. Walderhaugs private bolig ble under aksjonen også påført flere materielle skader.

At det offentlige tar seg inn i en privatpersons bolig og borttar dens kjæledyr og påfører huset materielle skader må regnes som en svært alvorlig form for inngripen i en persons frihet, og en slik inngripen krever at det foreligger en hjemmel. I dette tilfellet har det ikke foreligget noen hjemmel, og vi står da ovenfor et svært alvorlig brudd på privatpersoners rettssikkerhet.

Dette er imidlertid ikke det eneste overgrep mot Walderhaug Mattilsynet har foretatt seg i saken.

Kattene var selvsagt svært redde for Mattilsynets representanter, og Mattilsynet hadde av den grunn problemer med å fange inn kattene. De fleste kattene ble av den grunn regelrett slaktet på adressen i Strømsveien.

Foruten at Mattilsynet manglet hjemmel til å fange inn kattene i første omgang, så vil det være et ennå større overgrep å bare slakte en persons kjæledyr fordi de er vanskelige å fange inn.

En avlivning av dyr må foregå etter reglene i dyrevernloven sammenholdt med reglene i forvaltningsloven. Det stilles krav om forhåndsvarsling før det fattes vedtak om avlivning, jfr. forvaltningsloven § 16, samt at dyrene skal avlives skånsomt, jfr. dyrevernloven § 9. Når det gjelder avlivning i nødstilfelle, så er det i dyrevernloven § 10 krav om at dyret må være ”sjukt, skadd eller hjelpelaust”. Ingen av kattene som ble avlivet på stedet var i en slik tilstand at det var nødvendig med noen umiddelbar avlivning..

Det ble heller aldri fattet noe formelt vedtak om avlivning, og Walderhaug ble aldri forhåndsvarslet om at Mattilsynet ønsket å avlive hennes katter, utelukkende fordi kattene ikke lot seg fange inn. En forhåndsvarsling ville videre ikke medført større problemer, da både Walderhaug og undertegnede befant seg på eiendommen, men ble nektet tilgang til huset av politiet, på bakgrunn av et vedtak som ikke engang var rettet mot Walderhaug.

Mattilsynet reiste fra adressen ca. klokken 12.30. Undertegnede ble oppringt av regjeringsadvokaten klokken 14.38 og gitt beskjed om at 17 av de innfangede kattene var avlivet med hjemmel i dyrevernloven § 26. Det hører for øvrig med at undertegnede på dette tidspunkt kun ble varslet av den grunn at Mattilsynet allerede hadde uttalt seg til media, og regjeringsadvokaten mente det var riktig at vi fikk informasjon før det kom ut på nyhetene. Når vi senere mottar redegjørelse fra Mattilsynet viser det seg at disse 17 kattene har blitt avlivet på adressen, mens eier ble holdt igjen utenfor av politiet.

Mattilsynet skriver i sin ”redegjørelse om gjennomføring av vedtak” av 2. oktober at ”17 katter ble avlivet på stedet etter en individuell vurdering av hvert enkelt dyr.” Problemet er imidlertid at denne ”individuelle vurderingen” utelukkende gikk på at kattene var umulige å fange inn, eller ”uhåndterbare” som Mattilsynet selv skriver.

Når katter er uhåndterbare, og ikke lar seg fange, hvordan blir da en individuell veterinærfaglig vurdering av hver enkelt katt foretatt? Det sier seg selv at dette kun er en

standardfrase i Mattilsynets redegjørelse. Mattilsynet skriver selv at kattene var uhåndterbare, og dermed ikke lot seg undersøke uten først å bli sedert.

Det er således ikke foretatt noen individuell vurdering ut fra kattenes helsetilstand overhodet. Mattilsynet sier selv at det ville være umulig å foreta en grundig klinisk undersøkelse av disse kattene uten først å sedere dem. At en katt stritter imot når man forsøker å fange den med makt er slett ikke uvanlig, og gir ikke noe lovlig grunnlag for avlivning.

Bevis: Mattilsynets redegjørelse om gjennomføring av vedtak, av 02.10.2007, **bilag 6**

Sannhetsgehalten av rapporten er i ettertid svært vanskelig å verifisere, da kun Mattilsynet befant seg i huset når kattene ble regelrett slaktet. Mattilsynet har for øvrig ennå ikke villet opplyse hvordan kattene ble avlivet, men det synes klart at dette ikke ble gjort i tråd med regler for avlivning. Mattilsynet innrømmer jo at kattene var umulige å samle inn, samt at kattene ikke ble sedert. Dette leder mot at kattene ble drept enten ved elektrostøt eller slag med stokker. Rommet hvor kattene befant seg var etter Mattilsynets herjinger tilgriset med blod flere steder.

Allerede dagen etter ugjerningene ble Mattilsynet forespurt om dødsattester på kattene. Dette ble ikke fremskaffet, og forespørselen ble gjentatt en rekke ganger, blant annet ved e-post fra undertegnede 14. september d.å.

Bevis: kopi av e-post fra undertegnede av 14. september d.å., **bilag 7**

Først 3 uker etter avlivningene utferdiges en form for dødsattest over kattene. Av de 17 kattene som ble avlivet på stedet uten å bli undersøkt, opplyses det at disse ble undersøkt post mortem av de samme veterinærer som regelrett slaktet kattene. Det opplyses ikke hvordan kattene ble avlivet.

Bevis: Rapport over Mattilsynets undersøkelse av kattene post mortem, **bilag 8**

Av disse 17 kattene ble kun 5 stykker sendt til obduksjon hos ekstern veterinær. Det vil påstås, og må legges til grunn, at disse 5 ikke er tilfeldig utvalgt, men at Mattilsynet har valgt ut disse 5, da disse best kan forsvare Mattilsynets ugjerninger. Men selv resultatet av obduksjonen av de 5 kattene kan på noen måte forsvare Mattilsynets handlinger. Det er ingen ting i obduksjonsrapporten som skulle tilsi at det var nødvendig å avlive kattene.

Bevis: Obduksjonsrapport datert 19. september 2007, **bilag 9**

Sivilombudsmannen må i tillegg selvsagt huske på at dette i utgangspunktet var vanskeligstilte katter som gjennomgikk en rekonvalesens hos klager.

I tillegg til de 17 kattene som Mattilsynet avlivet uten undersøkelse og forhåndsvarsling, ble 10 katter fanget inn og medbrakt til Mattilsynets lokaler. 5 av disse ble avlivet to dager senere (13. september) uten å på noen måte bli undersøkt. Eneste årsaken til avlivning opplyses nok en gang å være at kattene var ”uhåndterbare”, mens en ble avlivet da den testet positivt på FIV. Det vil understrekes at en positiv FIV prøve på ingen måte nødvendiggjør avlivning.

Heller ikke ved avlivningen av disse 6 kattene ble det fattet noe gyldig vedtak om avlivning, og det ble heller ikke gitt noen forhåndsvarsling til eier om avlivning. Tvert imot ga

Mattilsynet 14. september positivt uttrykk for at kattene fortsatt levde. Dette fremkommer i forbindelse med at både undertegnede og flere andre kontaktet Mattilsynet med tanke på de gjenværende 10 av de kattene som ble innfanget 11. september.

Oddrun Espelund opplyser i e-post av 14. september, se **bilag 7**, at:

”Når det gjelder kattene som er tatt i forvaring vil Mattilsynet – Distriktskontoret for Oslo ta stilling til aktuelle muligheter for omplassering når kattene vurderes å være klare for dette.”

For øvrig kontaktet både Dyrebeskyttelsen Norge, Foreningen for omplassering av dyr og norsk Huskattforening Mattilsynet med krav om å overta kattene for å forhindre en unødvendig avlivning av kattene.

Først 17. september, 4 dager etter at 6 av de 10 siste kattene ble avlivet opplyser Mattilsynet om at kattene er avlivet. Dette til tross for at det har vært en dialog om kattene i en hel uke mellom Mattilsynet på den ene siden og Liv Rose Walderhaug, Dyrebeskyttelsen, FOD, Norsk Huskattforening mfl på den andre siden, og Mattilsynet hele veien har omtalt kattene som de fortsatt var i live.

Bevis: Kopi av e-post fra Oddrun Espelund av 17. september, **bilag 10**

Når det gjelder de 3 kattene som ble borttatt 10. september ble det hele veien opplyst at disse befant seg på veterinærhøyskolen. Det ble aldri opplyst at kattene faktisk ble avlivet 12. og 13. september. Avlivningen av disse ble først varslet sammen med varslingen av øvrige avlivninger, jfr. **bilag 10**.

Når det gjelder disse 3 så skriver Mattilsynet i **bilag 8** at *”Mattilsynet finner det ikke riktig å omplassere syke dyr som er behandlingstrengende, samtidig med en avventende prognose. Katten ”Pønki” har samtidig vært under behandling over lang tid, uten at det er vist nevneverdig forbedringer.”*

Problemet for Mattilsynet i dette henseende er selvsagt at disse kattene nettopp ble undergitt behandling hos Liv Rose Walderhaug i samarbeid med veterinær. Også dyr har lov til å være syke, og deretter undergis behandling for å bli friske. Det er vel nettopp dette som er hovedfunksjonen til en veterinær. Mattilsynet på sin side handler ut fra alle dyr som viser tegn til sykdom skal avlives. Videre oppstår selvsagt spørsmålet hvorfor kattene skulle omplasseres? Dette var Walderhaugs katter, og de skulle tilbakeleveres til enten henne eller til Bodil Eikeset som hadde adoptert disse 3.

Til sammen borttok Mattilsynet 30 katter fra Liv Rose Walderhaugs hjem, og 26 av disse ble avlivet, hvorav 21 uten å bli veterinærundersøkt overhodet.

Dette er uttrykk for et svært arrogant maktovergrep fra det offentlige mot Liv Rose Walderhaug. Det må da særlig legges vekt på at kattene for øvrig hadde blitt jevnlig fulgt opp av stiftelsens veterinærforbindelse som jevnlig kom på besøk for helsesjekk av kattene. Hun avga 14. juni en rapport. Det fremkommer av denne at alle kattene er friske.

Bevis: Tilstandsrapport fra veterinær Heidi Nøstvig av 14.06.2007, **bilag 11**

Kun 4 av kattene ble omplassert. Mattilsynet hadde imidlertid ingen rett til å omplassere de 4 siste kattene. Disse skulle vært levert tilbake til eier, Liv Rose Walderhaug.

3. RETTSLIG GRUNNLAG

Mattilsynet handlet uten hjemmel i lov eller vedtak med hjemmel i lov når de aksjonerte mot Walderhaugs private bolig. Mattilsynet hadde et vedtak mot stiftelsen, men hadde ikke noe gyldig vedtak mot Walderhaug personlig.

Hele aksjonen 11. september d.å. var således ulovlig.

17 katter ble avlivet på stedet uten at verken reglene i dyrevernavloven eller forvaltningsloven er fulgt. Hjemmel for avlivningen av disse 17 er opplyst å være dyrevernavloven § 26.

For det første gir ikke dyrevernavloven § 26 noen hjemmel for umiddelbar avlivning. Bestemmelsen gir kun rett til ”mellombels forvaring” av dyrene. Dersom det skal foretas avlivning må hvert enkelt dyr gjennomgå en grundig individuell veterinærundersøkelse, og det skal deretter fattes vedtak om avlivning, hvor eier skal forhåndsvarsles og gis anledning til å påklage vedtaket, jfr. i denne forbindelse forvaltningslovens regler om vedtak. Mattilsynet har overhodet ikke fattet noe vedtak, de har ikke gitt dyrene veterinærundersøkelse. Mattilsynet har kun foretatt avlivning etter eget godtbefinnende.

Det vil for øvrig understrekes at dyrevernavloven § 26a heller ikke gir hjemmel for den fremgangsmåten som her er benyttet. Også etter denne bestemmelsen gjelder forvaltningslovens regler om at det må fattes i vedtaks form, forhåndsvarsling, klagerett, og ikke minst at det må foretas en grundig individuell veterinærundersøkelse, og ikke minst at § 26a setter strengere vilkår for avlivning, da avlivning etter denne bestemmelsen kun kan foretas for å hindre at dyret skal ”lide unødig”.

Deretter er 10 katter fratatt Walderhaug uten gyldig vedtak eller uten hjemmel i lov.

Mattilsynet har etter dette startet en storstilt avlivningsaksjon også av disse kattene, og også denne gang uten noen av reglene i dyrevernavloven og forvaltningsloven er fulgt.

Videre er verken ”uhåndterlig” eller ”omplasseringsdyktighet” noe grunnlag som kan brukes til avlivning av ellers friske dyr.

Mattilsynet har i saken aksjonert mot en privatpersons private hjem og borttatt dennes kjæledyr og deretter drept alle disse, uten verken vedtak eller lovhjemmel.

Med vennlig hilsen

Knut Gunnar Brindem
advokat